

Vztah trestního a daňového řízení optikou zásady ne bis in idem

Abstrakt

Práce reflektuje soudobou judikaturu evropských i tuzemských soudů, která připouští možnost paralelního vedení daňového i trestního řízení o tomtéž skutku téže osoby. Autorka si klade za cíl porovnání obou řízení, analýzu předmětné judikatury a vyhodnocení z ní vyplývajících dopadů na český právní řád z hlediska zásady ne bis in idem.

V úvodu je pojednáno o trestním i daňovém řízení a jejich základních rysech a principech, jimiž jsou tato ovládána. Poukázáno je na to, co mají obě řízení společného (důraz je kladen na způsobilost obou řízení podstatnou měrou zasáhnout do základních lidských práv a svobod) i na nejdůležitější odlišnosti mezi nimi (zejména v oblasti dokazování). Následuje kapitola věnovaná daňovým deliktům, a to jak těm, jež jsou upraveny v rovině práva daňového (tzv. delikty proti platební disciplíně a správní pořádkové delikty), tak trestným činům daňovým. Stručně referováno je též o trestním právu daňovém.

V dalších částech práce je podán výklad o smyslu, účelu a ukládání trestních sankcí a rovněž charakteristice daňového penále, jehož trestněprávní povaha dovozená judikaturou je pro zkoumanou problematiku stěžejní. Na to navazuje pojednání o samotné maximě ne bis in idem – jejím právním ukotvení, účincích a významu. Nechybí ani stručný historický exkurz.

Práce dále pokračuje rozбором relevantní judikatury: Soudního dvora Evropské unie, Evropského soudu pro lidská práva a rovněž tuzemských soudů (zejména Nejvyššího soudu ČR). Tyto kapitoly mapují vývoj v rozhodovací praxi soudů, pokud jde o chápání totožnosti skutku, právní povahu daňových sankcí či rozsah aplikace zásady ne bis in idem a přípustné výjimky z ní. Závěrečné pasáže jsou věnovány kritickému hodnocení z judikatury vyplynulých závěrů, shrnutí shromážděných poznatků a úvahám autorky de lege ferenda.

Klíčová slova: trestní řízení – trest – daňové řízení – daňové penále – ne bis in idem